

Onderwerp Landschapsbiografie Groningen
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 299603-2024

Datum 23-10-2024

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Met veel genoegen bieden wij uw raad aan kennis te nemen van de “Landschapsbiografie Groningen”. Het kenniscentrum Landschap van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) is er in geslaagd om in ruim 180 pagina’s een boeiende beschrijving te maken van de historie van ons landschap vanaf het prilste begin tot heden. Dit heeft een rijk geïllustreerd document opgeleverd met een samenhangend beeld van de aanwezige kernkarakteristieken in het landschap.

Het landschap van Groningen beschikt over uitzonderlijke en diverse kwaliteiten. Binnen een paar kilometer onderscheiden we een variëteit aan landschappen en landschapselementen, zoals wierden, molens, essen, houtwallen, boerderijplaatsen, borgen en landhuizen. Het landschap waarin we zijn opgegroeid is veelal een landschap waar we trots op zijn en ons thuis en welkom voelen. We voelen ons sterk verbonden met het landschap; het is onderdeel van onze roots en onze identiteit.

De Landschapsbiografie is bedoeld om de historie van landschappen en hun bewoners beter te begrijpen en dat te benutten als inspiratiebron voor visievorming. Het maken van de Landschapsbiografie is voortgevloeid uit een motie van de raad (2022) om bij de herijking van de omgevingsvisie een kader stellende visie op versterking en borging van landschapswaarden mee te nemen en daarbij te kijken naar de huidige maar ook de historische landschapspatronen.

De Landschapsbiografie is op zichzelf objectief en beleidsvrij en het resultaat van inventariserend onderzoek. Aansluitend aan de landschapsbiografie, werken wij aan de Landschapskoers. Hierin voeren wij op basis van een inventarisatie van de vele opgaven die op het landschap afkomen een richtinggevende verkenning uit naar de wijze waarop wij om willen gaan met de bevindingen uit de Landschapsbiografie. Wij

streven er naar de Landschapkoers het 1^e kwartaal van 2025 vast te stellen. Zowel de Landschapsbiografie als de Landschapkoers maken onderdeel uit van de agenda landelijk gebied, die wij in april 2024 aan uw raad hebben aangeboden.

De motie

Op 26 januari 2022 heeft uw raad de geactualiseerde omgevingsvisie Levende Ruimte vastgesteld. In opmaat naar deze vaststelling heeft uw raad via de motie Landschapsvisie het college opgeroepen om:

- bij de herijking van de omgevingsvisie een kaderstellende visie op versterking en borging van landschapswaarden mee te nemen;
- daarbij te kijken naar de huidige maar ook historische landschapspatronen;
- deze visie als onderdeel van de herijkte omgevingsvisie voor te leggen aan de raad;
- hierover in gesprek te gaan met groene en lokale organisaties.

Wij hebben destijds aangegeven de gewenste kaderstellende visie op landschapswaarden niet meer te kunnen opnemen in de actualisatie van de omgevingsvisie, aangezien deze al in de afrondende fase was aanbeland. In de geactualiseerde omgevingsvisie zijn op hoofdlijnen landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit opgenomen. Bij brief van 22 maart 2022 hebben wij uw raad daarom voorgesteld eerst een Landschapsbiografie te laten maken. In deze brief zijn wij uitgebreid ingegaan op de transformaties en groeiopgaven die voor ons liggen. Wij hebben onderkend dat dit spanning kan opleveren met de aanwezige landschappelijke en ecologische waarden, en dat de inbreng van een Landschapsbiografie ons kan helpen in het maken van een belangenafweging.

De Landschapsbiografie als nieuw instrument

De Landschapsbiografie is een betrekkelijk nieuw instrument dat de ontstaansgeschiedenis, de logica en de bestaande kenmerken en kwaliteiten van een gebied in woord en beeld in kaart brengt.

Het instrument laat idealiter zien hoe een gebied zich door de wisselwerking tussen mens en natuur door de eeuwen heen heeft ontwikkeld. Dat geeft inzicht in de manier waarop het verleden doorwerkt in de huidige opbouw en eigenschappen van een gebied en biedt aangrijpingspunten om hierop voort te bouwen bij nieuwe ontwikkelingen.

De Landschapsbiografie is op zichzelf een beleidsneutraal instrument omdat het een resultaat is van een inventariserend onderzoek. Het geeft een feitelijk inzicht in historische ruimtelijke ontwikkelingen, kenmerken, patronen, structuren en verhalen. De biografie levert daarmee een karakterisering: het verhaal van een gebied. ‘*Wat heb ik*’ wordt hierin beschreven.

De Landschapsbiografie Groningen

De Landschapsbiografie van de gemeente Groningen bestaat uit tal van verschillende deelverhalen die samen het collectieve verhaal van de gemeente vertellen. Het grondgebied van de huidige gemeente is bodemkundig zeer gevarieerd en beslaat zowel klei-, veen- en zandlandschappen. De stad zelf ligt op het noordelijke staartje van de Hondsrug, met aan weerszijden venige beekdalen.

De Landschapsbiografie is in opdracht van de gemeente Groningen door het Kenniscentrum Landschap van de Rijksuniversiteit Groningen gemaakt. Het kenniscentrum is een interdisciplinair expertisecentrum onder leiding van prof. Theo Spek, dat zich richt op wetenschappelijk onderwijs, onderzoek en kennisuitwisseling over het verleden, heden en toekomst van het Nederlandse en Europese landschap.

Landschapskoers

In vervolg op de Landschapsbiografie werken we aan het opstellen van een Landschapskoers. Naast het inventariserend onderzoek, vraagt ook het verkennen van de toekomstmogelijkheden van het landschap aandacht. Door dat te doen ontstaat zicht op de opgaven die op het landschap af komen en kunnen leidende principes worden opgesteld voor de ontwikkeling van het landschap. De landschapskoers beschrijft de actuele opgaven, het huidige beleid en de ontwikkelmogelijkheden van het landschap. De Landschapskoers legt de link tussen de Landschapsbiografie en de herziening van de Omgevingsvisie. Met de Landschapskoers willen wij tevens inspiratie bieden om huidige opgaven te lijf te gaan. Zo kan een verdwenen waterloop kansen bieden voor extra waterberging, of een historisch landbouwsysteem voor kringlooplandbouw.

De Landschapskoers wordt gezamenlijk vervaardigd met Strootman Landschapsarchitecten, een ontwerp bureau voor zowel landschappelijke als stedelijke opgaven.

De Landschapsbiografie en de Landschapskoers leveren waardevolle inhoudelijke inbreng voor een mogelijke verfijning en verrijking bij de komende actualisatie van de Omgevingsvisie.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De Landschapsbiografie is het resultaat van inventariserend (wetenschappelijk) onderzoek en leent zich daardoor niet voor inspraak, participatie.

Wel is via een enquête in het kader van ‘Sleeping Beauties’ (Inwonerspanel/april 2023) aan inwoners van de gemeente Groningen gevraagd om waardevolle groene, historische plekken in de gehele gemeente door te geven. Sleeping Beauties zijn, door inwoners aangewezen, (historische) plekken met een verhaal, die nog onvoldoende aandacht hebben. Ze moeten nog ‘wakker gekust’ worden. Deze inventarisatie is verwerkt in de landschapsbiografie.

Voor de totstandkoming van de Landschapskoers is participatie belangrijk. Wij vragen de bewoners en betrokken organisaties mee te denken in het stadium waarin het onderzoek (de Landschapsbiografie) wordt vertaald in visievorming en beleid. Hiervoor organiseren wij in het najaar en de winter van 2024 een aantal inloopbijeenkomsten in de verschillende delen van de gemeente, waarvoor wij de betrokken organisaties en bewoners gericht uitnodigen. Daarbij gaat het om vragen als: wat zien inwoners en organisaties als waardevol? In welke vorm kan er goeder van betekenis zijn in de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied? Etc.

Volgvel 4

Om de Landschapsbiografie breder toegankelijk te maken wordt, afhankelijk van de wensen en behoefte, in een later stadium nog een publieksvriendelijke versie vervaardigd.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.